

မြန်မာ့အမျိုးသမီးထဲမှ ပထမဦးဆုံး သတင်းစာဆရာ
မိုးပုလဲ

မြန်မာ့အမျိုးသမီးထဲမှ ပထမဦးဆုံး သတင်းစာဆရာ

မိုးပုလဲ

"မြန်မာ့အမျိုးသမီးထဲမှ ပထမဦးဆုံး သတင်းစာဆရာ"

(သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈-၁၃၁၁)ဒေါ်စန်းခေါ် အင်ဒီပင်းဒင့်ဒေါ်စန်း။

မြန်မာစာပေလောက၊ မြန်မာသတင်းစာလောကတွင် အမျိုးသမီးသတင်းစာဆရာအဖြစ်ဖြင့် ပထမဦးစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၍ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ကျော်စောထင်ရှားခဲ့သူမှာ အင်ဒီပင်းဒင့်(လွတ်လပ်ရေး)အပတ်စဉ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာဒေါ်စန်းဖြစ်သည်။ သတင်းစာ၏အမည်ကို အစွဲပြု၍ အင်ဒီပင်းဒင့်ဒေါ်စန်းဟုတွင်သည်။ ဒေါ်စန်းသည် ၁၂၄၈ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလ(ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၆ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ)၌ မန္တလေးမြို့ ရွှေခြည်ထိုးရပ် အဖဦးဖိန်း၊ အမိ ဒေါ်ရှုတို့မှ ဖွားမြင်သောသမီးကြီး ဖြစ်သည်။ ဒေါ်စန်း၏ငယ်မည်မှာ မစန်းယုံဖြစ်သည်။ ဒေါ်စန်းယုံ၌ မစန်းပုံ၊ မစန်းမြ၊ မစန်းရှင်နှင့်မောင်ကိုကိုဟူသော မွေးချင်းလေးယောက် ရှိသည်။

မိဖုန်းပါးသည် ရွှေခြည်ထိုးထည်နှင့်အထက်ကုန်အောက်ကုန်တို့ကို ရောင်းချသောကုန်သည်များဖြစ်ကြသည်။ မိခင်ဒေါ်ရှုသည် မြန်မာစာပေပရိယတ္တိဖက်တွင် အထူးလိုက်စားသူဖြစ်ရာ၊ သူ၏သားသမီးတို့သည် မိခင်ကဲ့သို့ပင် စာပေပဋိပတ္တိ၊ ပရိယတ္တိတို့၌ ဝါသနာပါကြလေသည်။ မစန်းယုံ၊ မစန်းပုံ၊ မစန်းရှင်တို့ ညီမသုံးဖော်သည် စာပေ၌ အထူးဝါသနာထုံကြသဖြင့် နောင်အခါတွင် ထိုညီအစ်မသုံးယောက်စလုံး စာရေးဆရာများအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားကျော်စောလာခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အနက် ဒေါ်စန်းခေါ် ဒေါ်စန်းယုံမှာ အထူးကျော်စောခဲ့ပေသည်။ မစန်းယုံသည် မြန်မာ့စာတန်း စာမေးပွဲ၌ အစိုးရပညာတော်သင်ဆုကို ရ၍ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မော်လမြိုင် မော်တင်လိန်းကျောင်းမှ မူလတန်းဆရာစာမေးပွဲ အောင်မြင်၍ တောင်ငူမြို့ နော်မန်ကျောင်း၌ ဆရာမအဖြစ်ဖြင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုကျောင်းမှ အလယ်တန်းပြဆရာကြွက်နှင့်အိမ်ထောင်ကျ၍ သားသုံးယောက် သမီးတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ခင်ပွန်းသည်ဆရာဦးကြွက်သည် စဉ့်ကူးမြို့သို့ ပညာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းရင်း ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ နောက် သားနှစ်ယောက် ထပ်မံကွယ်လွန်သောအခါ ဒေါ်စန်းယုံမှာ ပရိဒေဝမီး တောက်လောင်ခဲ့ရလေသည်။

ဒေါ်စန်းယုံသည် အိမ်ထောင်သည်ဘဝ မရောက်မီကပင် ကျောင်းဆရာမဘဝ၌ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဝတ္ထုများ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ သူရိယမဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုပြိုင်ပွဲတွင် "ခင်စန်းကြည်"ဟူသော ဝတ္ထုအတွက် ပထမဆုဦးမြှင့်ခံရသည်။ မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ သခင်ကိုယ်တော်မိုင်းတွင်သော ဆရာကြီးဦးလွန်းသည် အမျိုးသမီးစာရေးဆရာတစ်ဦး ထူးခြားစွာ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ဒေါ်စန်းယုံအတွက် လေးချိုးကြီးတစ်ပုဒ် ရေးသားဦးကျူးခဲ့သည်။ ဒေါ်စန်းယုံသည် "ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာ"မပုဏ္ဏမီဟူသောအမည်များဖြင့် ဝတ္ထုတိုများ ရေးသား၍ ပညာအလင်းမဂ္ဂဇင်းတွင် မာတလိနှင့်ဝိသကြိုစကားပြောခန်း နိုင်ငံရေးဆောင်းပါးများကို ရေးသားသည်။ ဤသို့ ကျောင်းဆရာမဘဝနှင့်သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ရောက်လာသောအခါ ဒေါ်စန်းယုံသည် မူလအမည်ပျောက်၍ တစ-တစဖြင့် ဒေါ်စန်းဟုထင်ရှားလာခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ပညာမင်းကြီးက ကျောင်းဆရာများသည် သတင်းစာများတွင် ရေးသားခြင်း မပြုရ၊ ရေးလိုလျှင် ပညာမင်းကြီး၏အမိန့်ကို ခံယူပြီးမှ ရေးသားခွင့်ရလိမ့်မည်ဟူသောဗြူရီကရက်စည်းကမ်းကို ကျေညာလေရာ စာရေးဝါသနာထုံသူ ဒေါ်စန်းအတွက် အခက်ကြုံလာလေသည်။ ဤအတွင်း မုဆိုးမဒေါ်စန်းသည် သူရိယသတင်းစာမှ အယ်ဒီတာဦးဘသန်းနှင့်ဒုတိယအိမ်ထောင်ဆက်ခဲ့ပြီး ချုပ်ချယ်လှသော ကျောင်းဆရာမဘဝမှ အလုပ်ထွက်၍ ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။

ဒေါ်စန်းသည် ရန်ကုန်မြို့လမ်း(၄၀)တွင် "လွတ်လပ်ရေး"အင်းဒီပင်းဒင့်အပတ်စဉ်သတင်းစာကို ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်သည်။ ဒေါ်စန်းသည် တိုင်းချစ်ပြည်ချစ် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး

ဖြစ်ပြီး "အင်ဒီပင်းဒင့်"ဟူသော သတင်းစာ၏အမည်ကိုလည်း မလွတ်လပ်သေးသော မြန်မာနိုင်ငံနှင့်လူမျိုး၏ ထွက်ရပ်လမ်းလွတ်မြောက်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေးကို ရည်သန်၍ အမည်ကင်ပွန်းတပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(၁၉၂၉-၃၀)ခုနှစ်တွင် သတင်းစာစောင်ရေ တိုးတက်လာခဲ့ရာ ညီမများဖြစ်ကြသော ဒေါ်စန်းပုံနှင့်ဒေါ်စန်းရှင်တို့သည် "သော်တာနှင့်စန္ဒာငွေရည်"ဟူသော အမည်ဖြင့် ကူညီရေးသားအားပေးကြသည်။ ဒေါ်စန်းသည် ဦးကွာစိဆောင်းပါးခန်းမှ ဗြိတိသျှအစိုးရအုပ်ချုပ်ပုံကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်ခဲ့သဖြင့် ပရိသတ် စွဲစေသကဲ့သို့ အစိုးရ၏အကြိမ်ကြိမ်သတိပေးအရေးယူခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ နယ်ချဲ့၏သွေးထိုးပေးမှုကြောင့် အိန္ဒိယနှင့်မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏အဓိကရုဏ်းဖြစ်ကြရာ လမ်း ၄၀ နှင့်ဒါလဟိုဇီ(မဟာဗန္ဓုလလမ်း)ထိပ်ရှိ သတင်းစာတိုက် ဖျက်ဆီးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သတင်းစာ(၁၅)နှစ်မြောက်တွင် ဒေါ်စန်းသည် သတင်းစာတိုက်ကို ပိတ်၍ တောမြို့များတွင် မိမိသားနှင့်အတူ အနားယူနေထိုင်ခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် ယုဝတီဂျာနယ်၌ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးလျှင် ဦးကွာစိကလောင်အမည်ကို ဒေါ်ကွာစိအမည်ဖြင့် အမျိုးသမီးတို့၏အရေးကို ဟာသဓာတ်ဖြင့် ရေးသားရုံမက မြန်မာ့အသံမှ "ထွေရာစိတ်ကူး"အခန်းကို ဖွင့်၍ အသံလွှင့်ခဲ့သည်။ ထိုအသံလွှင့်ချက်ကို မြန်မာ့အသံပရိသတ်တို့ အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်ကြသည်။

အမျိုးသမီးတို့၏အရေးကို ကလောင်တစ်ချောင်းဖြင့် တိုးတက်အောင် ပြုပြင်ခဲ့သော အမျိုးသမီး သတင်းစာဆရာကြီးဒေါ်စန်း၊ ဒေါ်စန်းယုံ ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာမ၊ ပုဏ္ဏမီ၊ ဦးကွာစိ၊ ဒေါ်ကွာစိ အင်ဒီပင်းဒင့်ဒေါ်စန်းသည် ၁၉၅၀-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ(၃)ရက်နေ့တွင် ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၌ ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားခဲ့လေသည်။

မိုးပုလဲ

မှတ်ချက်။ ။၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ အမှတ်(၂၇)ထုတ် စန္ဒာရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ(၃၅-၃၆)၌လာရှိသော ဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားပါသည်။